

RP 78/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 6 § i lagen om Utbildningsfonden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Utbildningsfonden ändras. Det föreslås att förutsättningarna för beviljande av yrkesutbildningsstipendium ska ändras så att stipendium kan beviljas alla som avlagt en examen som avses i lagen om yrkesutbildning och som uppfyller de övriga förutsättningarna för beviljande av stipendium.

Dessutom föreslås det att bestämmelsen om att stipendiet för den första yrkesinriktade examen är högre ska slopas och den övre åldersgränsen för att stipendium ska kunna beviljas höjs till 68 år.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	3
2 PROPOSITIONENS MÅL OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	4
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	4
DETALJMOTIVERING	5
1 LAGFÖRSLAG	5
2 IKRAFTTRÄDANDE	5
LAGFÖRSLAG	6
Lag om ändring av 5 och 6 § i lagen om Utbildningsfonden	6
BILAGA	7
PARALLELLTEXT	7
Lag om ändring av 5 och 6 § i lagen om Utbildningsfonden	7

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget

Utbildningsfonden är en fond som förvaltas av arbetsmarknadsparterna. Fondens syfte är att främja de färdigheter som krävs i arbete genom att bevilja stöd för yrkesinriktad utbildning och utveckling. De vuxenutbildningsförmåner som beviljas av Utbildningsfonden är vuxenutbildningsstöd och yrkesexamensstipendier. Genom att bevilja yrkesexamensstipendier stöder fonden utvecklingen av examenssystemet i arbetslivet.

Yrkesexamensstipendiet är en förmån som betalas ut som en engångsersättning. Rätt till yrkesexamensstipendium har den som avlagt en sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen som anges i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998). Examina avläggs som fristående examina. Yrkesexamensstipendium ska sökas hos Utbildningsfonden inom ett år efter det att examen avlagts. Den som ansöker om yrkesexamensstipendium ska ges ett skriftligt beslut när stipendium beviljas, förvägras eller återkrävs.

En förutsättning för stipendium är att stipendietagaren har varit anställd i minst fem år. Tiden i arbete beräknas på grundval av de inkomster som ligger till grund för pensionen enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) med undantag för lagen om pension för företagare (1272/2006) och lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006). Den tid i arbete som berättigar till stipendium bestäms genom att inkomsterna under ett år divideras med en divisor som justeras årligen för att motsvara ändringen i index. Enligt indexnivån 2017 är divisorn 534 euro. Till tidigare anställningar räknas på motsvarande sätt också tid i arbete i någon medlemsstat i EU och EES samt i Schweiz, med undantag för verksamhet som företagare, om sökanden lägger fram tillräcklig och tillförlitlig utredning om sitt arbete. Syftet med kravet på fem års anställning är att allokera det stöd för studier som sker med hjälp av yrkesexamensstipendium till personer som redan är etablerade i arbetslivet.

En förutsättning för stipendium är dessutom att sökanden vid avläggande av examen inte har fyllt 64 år och att han eller hon är bosatt i Finland. Dateringen på examensbetyget anses vara tidpunkten för avläggande av examen. Frågan om huruvida en person är bosatt i Finland fastställs med stöd av lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

Stipendiet är 395 euro. Om sökanden inte har avlagt en yrkesinriktad examen efter grundskolestadiet, är yrkesexamensstipendiet 456 euro. Vid verkställigheten av stipendiet har avsaknaden av tillförlitlig information om avlagda examina varit ett problem. Det har inte alltid varit klart om sökanden har rätt att få det högre stipendiebeloppet på den grunden att det är fråga om sökandens första yrkesinriktade examen. Stipendiet är skattefri inkomst. Stipendiebeloppet justeras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet minst vart tredje år så att det motsvarar förändringen i kostnadsnivån.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden finansierar yrkesexamensstipendierna med intäkter från arbetslöshetsförsäkringspremier, med undantag för stipendier till statsanställda. Yrkesexamensstipendier till personer i statens tjänst finansieras av staten. År 2016 beviljades 24 277 yrkesexamensstipendier. Av dem uppgick antalet stipendier som beviljats på basis av första examen till 19 509. År 2016 var ca 60 procent av stipendietagarna kvinnor och ca 40 procent män. Under de senaste åren har det inte skett några betydande förändringar i antalet stipendiemottagare. År 2016 beviljades yrkesexamensstipendium i de flesta fall till personer som avlagt närvårdarexamen, specialyrkesexamen i ledarskap eller merkonomexamen.

2 Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Avsikten är att den nya lagstiftningen om yrkesutbildning ska träda i kraft vid ingången av 2018. Lagen om yrkesutbildning kommer att ersätta lagen om grundläggande yrkesutbildning (630/1998) och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Till följd av reformen avläggs alla yrkesinriktade examina som fristående examina. Den nuvarande examensstrukturen följer en trestegsmodell som består av yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen. Denna struktur ändras inte.

Det föreslås att förutsättningarna för beviljande av yrkesexamensstipendium ändras så att stipendium kan beviljas den som har avlagt en examen enligt lagen om yrkesutbildning. Till följd av ändringen kommer både examina som avlagts inom grundläggande yrkesutbildning och examina som avlagts inom vuxenutbildning att ge rätt till stipendium. Syftet med yrkesexamensstipendiet är att bidra till förhöjd yrkeskompetens för personer som redan är ute i arbetslivet och stödja utvecklingen av examenssystemet i arbetslivet. Kravet att personen i fråga ska ha varit anställd i fem år för att kunna få stipendium garanterar att stipendiet går till personer som redan är etablerade i arbetslivet.

3 Propositionens konsekvenser

År 2016 betalades det ut ca 9 740 000 euro i form av yrkesexamensstipendier. Sammanlagt beviljades det 24 277 stipendier. De stipendier som betalades till förhöjt belopp för första examen utgjorde 17 procent av alla stipendier. Det uppskattas att ca 27 600 stipendier kommer att beviljas 2018. Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter för yrkesexamensstipendierna uppskattas till 11 000 000 euro. Uppskattningen utgår från att det högre stipendium som betalats ut för första examen slopas och att stipendiebeloppet höjs från 395 euro till 400 euro. Enligt en bedömning söks stipendium av ca 70 procent av de personer som har rätt till det.

På grund av propositionen kommer alla som avlägger en yrkesinriktad examen i princip att få rätt till yrkesexamensstipendium. En förutsättning för att stipendium ska beviljas är dock fem års anställning, vilket innebär att de som övergår till yrkesinriktade studier direkt efter grundskolan eller inom några år inte kommer att vara berättigade till det. Stipendiet kvarstår således som en stödform som sporrar dem som redan är etablerade i arbetslivet till vidareutbildning.

Att det högre stipendium som beviljats på basis av första examen slopas innebär att stipendiebeloppet för första examen sjunker från 450 euro till 400 euro. En sänkning av stipendiebeloppet med 50 euro anses inte i väsentlig grad minska incitamenten för att avlägga en första yrkesinriktad examen.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen hördes centrala arbetsmarknadsorganisationer och Utbildningsfonden.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till regeringens proposition med förslag till lag om yrkesutbildning och till vissa lagar som har samband med den (RP 39/2017 rd). I propositionen föreslås det att en förutsättning för att yrkesexamensstipendium ska beviljas är att personen i fråga har avlagt en examen enligt lagen om yrkesutbildning.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

5 §. Förutsättningar för beviljande av yrkesexamensstipendium. En ny lag om yrkesutbildning träder i kraft vid ingången av 2018 och ersätter lagen om grundläggande yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Till följd av reformen avläggs alla yrkesinriktade examina som fristående examina. Det föreslås att 1 mom. ändras så att yrkesexamensstipendium kan beviljas en person som avlagt en sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen som avses i lagen om yrkesutbildning. Till följd av ändringen kan alla personer som uppfyller förutsättningarna för anställning, boende i Finland och ålder och som har avlagt en yrkesinriktad examen beviljas yrkesexamensstipendium. Om den sökande beviljats stipendium för en viss examen redan tidigare, har han eller hon inte rätt till stipendium om den sökande avlagt samma examen på nytt.

Det föreslås att den övre åldersgränsen för beviljande av yrkesexamensstipendium ska höjas från 64 till 68 år. Det är motiverat att stipendiet kan beviljas alla personer som har avlagt en yrkesinriktad examen och är i arbetslivet.

6 §. Yrkesexamensstipendiets storlek. I fråga om yrkesexamensstipendiets belopp föreslås det att det större stipendium som utbetalas för den första yrkesinriktade examen ska slopas. Stipendiebeloppet ska vara detsamma för alla sökande oberoende av om sökanden har avlagt en yrkesinriktad examen tidigare. Stipendiet föreslås uppgå till 400 euro. Stipendiets storlek ska fortsättningsvis justeras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet minst vart tredje år så att det motsvarar förändringen i kostnadsnivån.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Det föreslås att de nya förutsättningarna för yrkesexamensstipendium ska tillämpas på de yrkesexamensstipendier som beviljas på basis av examina som har avlagts tidigast den 1 januari 2018.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 5 och 6 § i lagen om Utbildningsfonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Utbildningsfonden (1306/2002) 5 § 1 och 2 mom. samt 6 §, sådana de lyder, 5 § 1 och 2 mom. i lag 1105/2016 samt 6 § i lagarna 502/2013 och 1105/2016, som följer:

5 §

Förutsättningar för beviljande av yrkesexamensstipendium

Yrkesexamensstipendium kan beviljas en i Finland bosatt person som avlagt en sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen som avses i lagen om yrkesutbildning (/).

En förutsättning för yrkesexamensstipendium är att stipendietagaren inte har fyllt 68 år och att han eller hon före examen har varit anställd i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande i minst fem år.

6 §

Yrkesexamensstipendiets storlek

Yrkesexamensstipendiet är 400 euro.

Det belopp som anges i 1 mom. justeras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet minst vart tredje år så att det motsvarar förändringen i kostnadsnivån.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

På ett yrkesexamensstipendium som beviljas på basis av en examen som avlagts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för avläggande av examen.

Helsingfors den 21 juni 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

Lag

om ändring av 5 och 6 § i lagen om Utbildningsfonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Utbildningsfonden (1306/2002) 5 § 1 och 2 mom. samt 6 §, sådana de lyder, 5 § 1 och 2 mom. i lag 1105/2016 samt 6 § i lagarna 502/2013 och 1105/2016, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Förutsättningar för beviljande av yrkesexamensstipendium

Yrkesexamensstipendium kan beviljas en i Finland bosatt person som avlagt en sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998).

En förutsättning för yrkesexamensstipendium är att stipendietagaren inte har fyllt 64 år och att han eller hon före examen har varit anställd i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande i minst fem år.

6 §

Yrkesexamensstipendiets storlek

Yrkesexamensstipendiet är 395 euro. *Om sökanden inte har avlagt yrkesexamen efter grundskolestadiet, är yrkesexamensstipendiet 456 euro.*

De belopp som anges i 1 mom. justeras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet minst vart tredje år så att de motsvarar förändringen i kostnadsnivån.

Föreslagen lydelse

5 §

Förutsättningar för beviljande av yrkesexamensstipendium

Yrkesexamensstipendium kan beviljas en i Finland bosatt person som avlagt en sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen som avses i *lagen om yrkesutbildning (/)*.

En förutsättning för yrkesexamensstipendium är att stipendietagaren inte har fyllt 68 år och att han eller hon före examen har varit anställd i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande i minst fem år.

6 §

Yrkesexamensstipendiets storlek

Yrkesexamensstipendiet är 400 euro.

Det belopp som anges i 1 mom. justeras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet minst vart tredje år så att det motsvarar förändringen i kostnadsnivån.

RP 78/2017 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .
På ett yrkesexamensstipendium som beviljas på basis av en examen som avlagts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för avläggande av examen.